

5 ל"ג בעומר

רבי עקיבא, רבי שמעון בר יוחאי, תהלוכות

חשוב לדעת

הרבי הרי"צ סיפר:

"אצל אדמו"ר האמצעי היה ל"ג בעומר מן החגים המצוינים. הרבי היה יוצא אל השדה. לא היה נוטל ידיו לסעודה אך לוקח יין-שרף, דבר שהיה אסור עליו מטעמי בריאות. היו רואים אז הרבה מופתים, ובעיקר לגבי הולדת ילדים. כל השנה היו מצפים לל"ג בעומר" (היום-יום, י"ח באייר).

יום של שמחה

עלייה לקברו של רשב"י לפני כמאה שנה

ל"ג בעומר, היום ה-33 לספירת העומר החל ביום י"ח באייר, הוא יום של שמחה. על פי פרשני הגמרא ביום זה חדלו תלמידי רבי עקיבא למות במגפה הנוראה, שפרצה משום שלא נהגו כבוד זה בזה:

"אמרו: שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. והיה העולם שמם עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה (לימדה) להם, רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעה... כולם מתו מפסח עד עצרת" (תלמוד בבלי, יבמות, דף ס"ב, ע"ב).

הילולת רבי שמעון

ל"ג בעומר הוא יום ההילולה של הצדיק הגדול רבי שמעון בר יוחאי, רשב"י, מחבר ספר הזוהר. בעת פטירתו התמלא הבית והעולם אור מיוחד, והוא עצמו ציווה לשמוח ביום זה. מאז נעשה יום

ל"ג בעומר ליום שמחה ונוהגים להדליק בו מדורות. מאות אלפי אנשים עולים לקברו של רשב"י בהר מירון ומתפללים שם.

בשנת תרפ"ט ביקר הרבי הרי"צ בארצנו הקדושה. לימים סיפר: "כשזכיתי להיות אצל הרשב"י במירון שמעתי ביטוי זה: מירון הוא 'אוהל שמח'. מי שבא לשם - מתחזק. כמו כן שמעתי: רשב"י הוא 'רבי שמח'. הוא לקח על עצמו כל מה שיהודים מחסרים ח"ו בקיום התורה והמצווה". (ליקוטי דיבורים חלק ג', עמ' 1034)

אחדות יהודית

יום ל"ג בעומר נעשה יום של הפגנת 'אחדות ישראל'. הרבי מליובאוויטש מבאר (ספר השיחות תשמ"ט ב', עמ' 437) שרשב"י היה מתלמידי רבי עקיבא שנשארו בחיים במגפה כי נהג כבוד בחבריו, והייתה אצלו אהבת ישראל בהדגשה (ראה שבת ל"ג, א'). כלומר,

הוא תיקן את העניין של "לא נהגו כבוד זה בזה". לכן ל"ג בעומר הוא יום שמחה גדולה, מפני העילוי של שלום הבא לאחר מחלוקת, כיתרון האור שבא מתוך החושך.

ביום זה מתקיימות תהלוכות ילדים בסימן 'יחד כל ילדי ישראל' בכל מקום בעולם. מנהג זה היה מקובל מקדמת דנא, אך רדיפות הדת והשוואה דחקו אותו. בשנת תש"מ חיזק הרבי מליובאוויטש את המנהג וקרא לקיים בל"ג בעומר תהלוכות ילדים וכינוסים בכל מקום ומקום. שליחי הרבי הפזורים בכל קצוות תבל מילאו את בקשתו, וכך הפך הרבי את המנהג למפגן אדיר של אחדות ישראל. כיום אפשר לראות ילדים והורים מכל הציבור היהודי צועדים יחדיו בתהלוכות ל"ג בעומר. זהו מפגן מיוחד במינו המתקיים מתוך הזדהות אמתית באחדות היהודית של כולנו. באמצעות פעולה זו מבקש הרבי למהר עוד יותר את ביאת המשיח ואת הגאולה מן הגלות שבאה עלינו בשל שנאת חינום.

הסיפור החסידי

הרבי הרי"צ סיפר שיהודי אחד אמר פעם לאביו, הרבי הרש"ב, שיש יהודים שאינם מניחים תפילין אך הולכים לקברו של רשב"י במירון. השיב לו הרש"ב: "אם רבי לוי יצחק מברדיצ'ב היה חי היום היה עושה מיהודים אלה 'נברשת מאירה'". (ספר השיחות תרצ"ו, עמ' 331)

אדמו"ר האמצעי שאל את משרתו: "ממה אתה נהנה יותר, מלימוד משניות או מלימוד ספר הזוהר?" ענה המשרת: "מלימוד הזוהר, אף על פי שבלימוד משניות אני מבין, לפי ערך, מה שאני לומד, ואילו את דברי הזוהר אינני מבין". אמר לו הרבי: "אכן, הנשמה נהנית יותר מלימוד זה. הנשמה מבינה מה שהיא לומדת". (שמועות וסיפורים כרך ב', עמ' 43)

הצעות לפעילות בגן

מטרות:

1. הילדים יכירו את דמותו של רבי שמעון ואת סיפור חייו.
2. הילדים יבינו את משמעות מנהגי ל"ג בעומר.
3. הילדים יכירו בחשיבות ההשתתפות בתהלוכות ל"ג בעומר.

מושגים ודמויות:

- ל"ג בעומר
- מדורות
- רבי שמעון בר יוחאי
- מירון
- רבי עקיבא
- תהלוכת ל"ג בעומר

תחום	יעדים התפתחותיים	4-3	6-5
 אוריינות	ניסוח כללים	✓	✓
	זיהוי צליל במילה	✓	
 מתמטיקה	מנייה	עד 10 ✓	עד 33 ✓
 מוטוריקה עדינה	שימוש במגוון חומרים	✓	✓
	ערבוב צבעים	✓	✓
 מוטוריקה גסה	מקצב ותנועה	✓	✓

עזרים:

- תוף לתיפוף
- כובע
- תמונת ילדים בתהלוכה

טום! טום! טום! טוטוטום!
 טום! טום! טום! טוטוטום!
 "שלום! אני יוסף ואני מתופף,
 ואתם יכולים אליי להצטרף!
 יודעים אתם על מה השמחה?
 אנחנו מתכוננים ל-ת-ה-ל-ו-כ-ה!
 'בל"ג בעומר', הרבי הסביר,
 'יתאספו ילדים בכל עיר ועיר.
 המעמד יהיה ממש אדיר,
 ובו לעם ישראל מסר נעביר -
 כולנו, כל היהודים,
 באחדות ממש כמו אחים.
 יחד נכריז
 על עשרת המבצעים,
 על אהבת חברים,
 על אהבת ה' ותפילה
 וכמובן - על הציפייה לגאולה!
 אז הוספנו תופים וגם חצוצרות,
 ספרונים ודגלים בכמה צורות.
 אלינו יצטרף טנק המבצעים.
 בואו כולם! ברוכים הבאים!"

מה שמענו בסיפור? ילד שמתכונן לתהלוכת ל"ג בעומר.

מי לימד אותנו לערוך תהלוכה ביום זה?

הרבי!

בשנת תש"מ הרבי הורה לערוך בל"ג בעומר תהלוכה, לכנס את כל ילדי ישראל ולחזק אצלם את הקשר עם ה'. בתהלוכה הולכים כולם במסלול אחד ומספרים כמה אנחנו אוהבים את המצוות שה' נתן לנו, כמה אנחנו אוהבים כל יהודי וכמה אנחנו מצפים לגאולה.
 אנחנו רוצים שיהודים נוספים יתרגשו וירצו לקיים מצוות.

האם פעם הלכתם לתהלוכת ל"ג בעומר?

הילדים יספרו חוויות (שנים עשר הפסוקים, טנק חב"ד...)

הגננת תציג לילדים תמונה של תהלוכה שבה נראים ילדים שמחים.

הגננת תציג את לוח השנה ואת לוח ספירת העומר ותציין של"ג בעומר הוא ב"ח באייר. ילדים, למדנו שתלמידי רבי עקיבא נפטרו בספירת העומר, ולכן אנחנו נוהגים מנהגי אבלות: לא מנגנים, לא מתחתנים, לא מסתפרים... אבל ל"ג בעומר הוא חלק מספירת העומר! איך ייתכן שביום זה אפשר לעשות תהלוכה עם מוזיקה, שמחה ותופים?

בל"ג בעומר, ב"ח באייר, פסקה המגפה ותלמידי רבי עקיבא לא מתו יותר. זה היה יום של שמחה.

ביום זה נפטר רבי שמעון בר יוחאי. מי היה רבי שמעון בר יוחאי?

הוא היה תנא בדור שלאחר חורבן בית המקדש, ולמד תורה אצל רבי עקיבא במשך 13 שנים. הימים היו ימים קשים ליהודים. הרומאים, ששלטו בארץ ישראל, רדפו אחר יהודים שקיימו את התורה והמצוות. למרות הסכנה שנשקפה לחייו הלך רבי שמעון אל בית הכלא, כדי ללמוד תורה מפיו של רבו המובהק, רבי עקיבא, שנכלא משום שלמד תורה.

לאחר פטירתו של רבי עקיבא החיים נעשו קלים יותר. רבי יהודה בן אבא הסמיך את רבי שמעון שוב לרבנות, והיהדות פרחה בארץ הקודש. אך התקופה השלווה בחייו של רבי שמעון לא ארכה זמן רב.

יום אחד, במפגש בין כמה רבנים, התבטא רבי שמעון בחריפות נגד הרומאים ששלטו בארץ. הוא אמר שכל מה שהם בנו - הכבישים, בתי המרחץ ועוד - לא בנו אלא בשביל עצמם. אדם אחד שנכח במקום העביר את הדברים לקיסר, והוא רצה להרוג את רבי שמעון כעונש על דבריו.

כשרבי שמעון שמע על כך הוא הסתתר יחד עם אלעזר בנו בבית המדרש, ואשתו הייתה מגיעה לשם מדי יום ביומו עם מזון לשניהם. כשהחיפושים גברו ונשקפה סכנה לחייהם הם מצאו מקלט במערה בציפורי שבגליל. הם למדו שם תורה יומם ולילה וגילו את סודותיה. ה' הצמיח להם בפתח המערה עץ חורב, ומעיין מים חיים החל לפכות לידה. רבי שמעון ובנו ניזונו מהחרובים ומן המים האלה בזמן שהותם במערה. כעבור 13 שנים הגיע אליהו הנביא לבשר להם שהקיסר הרומאי מת והגזירה בטלה, והם יצאו מהמערה. לאחר שיצאו מן המערה התפרסם רבי שמעון עוד יותר כאיש אלוקים וכתנא גדול.

בזמן שהיו במערה התכסו רבי שמעון ובנו בחול במשך ימות השבוע כדי שבגדיהם יישארו נקיים לשבת. כשיצאו מהמערה גופם הצטמק, ובהוראת הרופאים הם נסעו להתרפא בחמי טבריה. מי המעיינות אכן ריפאו את גופם.

מרד פרץ בבבל נגד השלטון הרומאי. הוא נמשך ארבע שנים, ורבים מהיהודים בארץ ישראל הצטרפו אליו. בסופו של דבר הרומאים דיכאו את המרד והגבירו את הרדיפות אחר היהודים. רבי שמעון בר יוחאי נבחר לעמוד בראש משלחת שנשלחה אל הקיסר כדי לבקש ממנו להקל את הגזירות, והקיסר נענה לו.

בזמן שהותם במערה גילו רבי שמעון ובנו סודות רבים בתורה, ומלימוד זה חיברו את ספר הזוהר הקדוש, שנכתב בארמית. אילו סודות הוא גילה? למשל, שהעולם בצורת כדור ושהוא עומד באוויר - עוד לפני שהיו מצלמות משוכללות! במשך שנים הלימוד בספר הזוהר היה שמור לחכמים ומקובלים בלבד, עד שבא האר"י הקדוש, שחי לפני למעלה מארבע מאות שנה, ואמר: "מצווה לגלות זאת החכמה".

עלייה למירון

רבי שמעון נפטר במירון בל"ג בעומר, ושם נקבר. ביום פטירתו הוא גילה לתלמידיו סודות תורה עמוקים שלא גילה קודם לכן, ואת דבריו סיים בפסוק "כי שם ציווה ה' את הברכה חיים עד העולם".

יום הפטירה של צדיק נקרא "הילולה", ורבים עולים לקברו של רבי שמעון ביום זה.

מנהג המדורות

בעת פטירתו של רשב"י האיר אור עצום את ביתו, וסביב ביתו בערה אש שלא כבתה שלושה ימים מקדושתו. משום כך נוהגים להדליק מדורות גדולות ולשמוח. סיבה נוספת להדלקת המדורות היא לכבוד נשמתו של רבי שמעון, שהייתה גדולה מאוד. כשאדם רגיל נפטר מדליקים לכבודו נר נשמה, אבל לכבוד רבי שמעון מדליקים מדורות.

מנהג חץ וקשת

בחיי רבי שמעון לא נראתה הקשת בשמיים, ולכן נוהגים לשחק בחץ ובקשת. מהי הקשת? מתי היא נראתה? לאחר המבול!

אחרי שה' הבטיח שלא ירד עוד מבול שישחית את כל העולם, הוא הראה לנוח צורה של קשת בשמיים. כשיש מלחמה הקשת מכוונת כלפי האויב ונמתח בה חץ. כשרוצים לעשות שלום עם האויב מסובבים את הקשת כלפי עצמנו. בהופעת הקשת בשמיים ה' מראה לנו שאפילו שמגיע לנו מבול הוא לא מוריד אותו, כי הוא זוכר את ההבטחה שהבטיח לנו אז. בתקופתו של רבי שמעון בר יוחאי קדושתו הגנה על כל העם, ולא נראתה קשת. זהו סימן טוב, ולכן נוהגים לשחק בחץ וקשת בל"ג בעומר.

עלייה למירון ותספורת

בל"ג בעומר רבים עולים למירון, לקברו של רבי שמעון, להתפלל ולשמוח שם. הילדים בני השלוש, שלא ערכו להם חלאקה בימי ספירת העומר (שנוהגים בהם אבלות) מסתפרים ביום זה.

שמחה

בל"ג בעומר מותר לנגן ומותר להתחתן. יש נוהגים לאכול חרובים. לאחר יום זה יש הנוהגים דיני אבלות עד חג השבועות.

6-5

4-3

פעילות

יצירת מדורה של ילדי הגן

- ← כל ילד מצייר את כף ידו וגוזר לפי הקו. בתוך כף היד הוא כותב או מצייר (בעצמו או בעזרת הגננת) מעשה של אור. אפשר למקד את ההנחיה לכתיבת המעשה, למשל:
 - ← כיצד מקרבים יהודי לאור התורה והמצוות?
 - ← איזה מעשה טוב מעלה את אור התורה ומקרב את הגאולה?
- מחברים את כל כפות הידיים למדורה אחת גדולה. אפשר לצבוע בצבעי האש. מתאים לפינת מפגש.

6-5

4-3

משחק

קליעה בחץ וקשת לתוך חישוק התלוי באוויר, בחצר או בגן.

6-5

4-3

פעילות עם לאמפי

* מתאים לגני אנ"ש *
לאמפי הפנס מגיע עם מכתב הזמנה לתהלוכת ל"ג בעומר. הילדים יקבלו את הפרוספקטים של

התהלוכה וינסו להזמין אליה ילד שמעולם לא היה בה. ההורים יכתבו זאת בפתק שיביא הילד לאחר ל"ג בעומר והגננת תצמיד אותו לפינה שבה לאמפי מאיר על מעשים מאירים (בימים מאירים).

4-3

מדרש תמונה - אש, פעילות בקבוצות

מה בתמונה? איך מרגיש מי שקרוב לאש? מי שנוגע באש? מי שרחוק מהאש? הגננת תלמד את חובת הזהירות ממדורת ל"ג בעומר (לילה, אנשים רבים...) הילדים יכינו שלט תזכורת לכללי התנהגות במדורה.

6-5

4-3

העיקר הוא המעשה

הכנת שלטים לתהלכות ל"ג בעומר. אפשר להכין שלט אישי לכל ילד שבו הוא יאייר פתגם שמתאים לתהלכה (למשל: "ואהבת לרעך כמוך"). אפשר לערוך תהלכה בגן או עם גן אחר.

6-5

4-3

טכניקות ליצירה

חומרים:

- גואש אדום וצהוב
- קרפים (אדום, צהוב, ומעט מים בכוס)
- פלסטלינה (אדומה וצהובה)

רעיון:

ערבוב צבעים, הצבע הכתום. הילדים יתנסו בערבוב הצבעים וביצירת הצבע הכתום, ויצרו שלהבות ומדורה.

6-5

4-3

פעילות בתנועה

אביזרים: מקלות מקצב (מקלות מטאטא באורך 20 ס"מ)
רעיון: תיפוף עם מקלות מקצב על הרצפה.

6-5

4-3

שיר/ניגון

- "בר יוחאי נמשחת אשריך"
- משירי התהלכה

4-3

מרכז חשבוני

הילד יצמיד למדורה את מספר השלהבות שיצוין על הלוח החשבוני, עד 10.

6-5

מרכז חשבונני
המושג ל"ג, 33:

המחשה של מניית שלוש עשרות ועוד שלוש יחידות בלוח המספרים, בסרגלים ובאביזרי מנייה.

4-3

מרכז אורייני

הילדים יקבלו חצאי כרטיסים עם המילה 'אש' ויצמידו א' ו-ש' בטקסטורות דומות:

6-5

מרכז אורייני

צליל פותח. הילדים ימיינו מילים שמתחילות בצליל א (E) ובצליל ש'.

מילים שיש בהן צליל 'אש' (esh): אשמור, רואה, שואל, אשקול, אשאף, אשטוף...

מילים שמסתיימות בצליל 'אש' (esh): מתלבש, משתמש...

אביזרים ועזרי לימוד
דיסק: בר יוחאי

נספחים: אותיות אש בטקסטורות שונות להתאמה

